

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Thomæ Młodzianowski, Poloni, Societatis Jesu,
Prælectionum Theologicarum Tomus ...**

De Deo, Angelis Et Actibus Humanis

Młodzianowski, Tomasz

Moguntiae, 1682

Quæstio I. De Existentia Angelorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82949](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82949)

TRACTATUS I.

De Angelis secundum se.

Questiones de Angelis, sunt Appendix primæ Partis, in qua sub finem tractat S. Thomas de Deo prout Creatore, incipitque discurre de Creatione, duratione, dissolutione creaturarum, de causa materiali, &c. Tum primum in quest. 60. incipit tractare de Angelis. Sed quia priores illæ questionēs sunt Philosophicæ, assignemus nos examinandis Difficultatibus de Angelis, tanquam de nobilissimis creaturarum speciebus. Sit

DISPUTATIO I.

De Substantia, & quasi substantialibus Angelorum Prædicatis.

De hoc puncto; Quid nominis Angelus? Ita discurret Arriaga hic Disp. 1. n. 1. Angelorum nomine intelligimus quædam entia a nostris sensibus aliena, à Deo distincta & producta; hoc solum in communi supponendo: nam magis in particulari, An illa sint incorporata: An Intellectiva: Disputatio disquiret.

Ceterum hæc Doctrina

Non Satisfacit: Nam nomine Angelorum non veniunt animæ separatæ, & tamen illæ entia a nostris sensibus aliena, à Deo distincta, & producta. Item non veniunt nomine Angelorum accidentia spiritualia, quale est gratia habitualis, lumen gloriæ, &c. quæ tamen entia sunt à Deo distincta, producta, à sensibus aliena. Quod autem dicit non venire nomine Angelicæ, g. Ens Intellectivum, eò quod supponitur tunc id quod maximè discutiendum esset, id non convincit: nam cum disputamus contra Atheos, nomine Dei, dicimus id venire, quod est summum & perfectissimum Ens, & tamen id in Controversia versatur. Licitum itaque erit pro explicatione quid nominis, id ipsum adferre, quod insuper prolaturus es, quando non adferunt alia prædicata explicativa illius nominis.

Potius itaque nomine Angelorum venit hoc quod Philosophi appellarunt Intelligentias superiores homine, inferiores Deo, id est Substantias completas, spirituales, creatas.

Dixi Substantias: ad distinctionem ab accidentibus. *Completas*, ad distinctionem ab animabus. *Spirituales* ad condistinctionem à materialibus. *Creatas*, ad condistinctionem à Deo. Quamquam si, quid nominis Angelus primitivè significet queratur, significat idem quod missus, quo fundamento dicit Gregor. hom. 34. in Evang. *Nomen hoc esse officii, non naturæ.* Hoc polito. Sit

QUÆSTIO I.

De Existentia Angelorum.

Quænegarint Angelos recenset Bagot. tom. 2. disp. 1. c. 1. Eos de facto existere est de Fide. Ratio. Tum quia Ps. 103. v. 4. dicitur. *Qui facis Angelos tuos Spiritus.* Qui locus non facit hunc sensum: quod Spiritibus utatur Deus ad mittendum & nuntiandum, sed ly facit supponit pro creat, producit, ut colligitur ex Græco. Unde etiam S. Paulus ad Hebr. 1. v. 7. accipit ly facit pro creat: Unde illud facere opponit generationi VERBI. Tum, quia in Script. multa tribuuntur Intelligentiis, quæ supponunt existentiam. Ut Matth. 18. *Videte faciem Patris.* Et 2. Petri 2. dicitur: *Deus Angelis peccantibus non peperisse.* Difficultas in hoc est: An hæc existentia, naturali ratione, demonstretur? quod hic expendendum venit.

PRIMA DEMONSTRATIO est, quæ solet desumi ex 12. Metaph. meminitque illius Raimundus

R. P.
MŁOD
TOWSKI
m. k. Z.
VI

naudus Theol. Natur. dist. 3. n. 3. Omne quod movetur aut motum à se habet, aut aliunde, sed omne quod motum à se habet, est insensibile ut anima; quod aliunde, sensibile, ut corpus: quia autem Sol, Luna, Stellæ moventur, debent ministerio Angelorum moveri: à quo enim alio?

RESPONDETUR. Hoc argumentum non esse Demonstrationem: quia ut ex aliquo effectu bene colligatur aliqua causa determinata, debet esse talis connexio inter effectum & causam, ut impossibile sit illum effectum ab alia causa pendere, vel saltem pendere connaturaliter; & ita ex possibilitate omnium omnino creaturarum, rectè inferitur Dei existentia: quia impossibile est totam illam collectionem ab alio pendere, quàm ab increato. Ex luce etiam colligimus Solem: quia naturaliter lux pendet à Sole; jam autem motus cælorum nullam talem connectionem dicit cum intelligentiis: nam in primis non implicat, ut Deus immediatè per se solum hunc motum efficiat; non implicat item hunc motum perfici per virtutem aliquam impressam quæ sit distincta specie à nostrate; nam nostras non habet æquabilitatem. Motus autem contrarios possemus salvare, per determinatam qualitatem ad motum contrarium. Deinde non agnoverunt Philosophi impossibilitatem motus perpetui artificialis; cur ergo id non faceret supremus artifex Deus? & si sphæras aliquas vidimus, quarum motus per multos omnino annos volvitur, una in ordine repositione; cur perfectius quid in cælorum motu non imaginabimur? Denique nonne hic motus posset causari à subsistentiis spiritualibus incompletis h. e. animabus, quas non implicabat contradictionem ab initio mundi poni. Addo, in ipsa propositione argumenti, aliquid esse difficile: nam quod dicit, omne quod motum à se habet, esse insensibile, ut anima, est falsum: quia etiam sensibilis anima datur, & tamen habet motum à se; Si autem dicas, ut communius dicitur, omne quod motum habet à se esse sensibile ut anima, falsum etiam erit: nam ipse Angelus, Deus, anima nostra non sunt quid sensibile, & tamen habent motum à se.

Eundem medium terminum sic aliter proponit Bagot. cit. n. 10. Cælum non potest motum habere ab interiori; Ergo ab aliquo motore distincto; hic autem non est alius nisi intelligentiæ. Ant. prob. Tum, quia corpus quod per se immediatè movetur vivens est: & sicut planta quæ talis, non potest sentire; ita nec se movere id potest ab interiori, quod vivens non est; cæli autem non vivunt. Tum quia, si corpus non organicum se movet, in eo non est pars alia movens primò, & alia primò mota, sed totum se per se primò movet, atque ita longè nobilius erit in ratione moventis, quàm sit vivens: quia ipsum animal movet unam suam partem per alteram partem: dicere autem corpus aliquod non vivens

esse nobilius motivum, motu locali præ vivente, repugnat, & est contrarium Philosophorum sensui, præcipuè cum Arist. l. i. de Anima c. 6. ex omnium Philosophorum sensu dicat, animam esse unicum principium motus.

RESPONDETUR. Hoc quod est moveri, dupliciter accipitur. 1. Moveri à principio intrinseco totum illud in ratione totius substantialiter complente: tale moveri, est vitale & indebitum cælis. Aliud est moveri ab intrinseco, ratione alicujus superadditi ipsi toti, jam constituto; quamvis illud superadditum sit unitum intrinseco, & tale superadditum non arguit vitalitatem, convenireq; poterit illi qualitati impressæ, quæ mediâ concessimus posse moveri cælos. Quod attinet ad secundam probationem Antecedentis; Illa multum probat: quia de facto alicui sphære à nobis imprimitur motus, tunc quæro: An illic sit pars alia primò movens, & alia primò mota, vel non sit? Si non est, movebitur sphæra motu perfectiori, quàm animal: Si autem est. Ergo motus ille non primò convenit toti sphære, adeoq; non est sphæricus. Quando autè arguens ulterius subsumit; Talis motus principium non posse esse nisi intelligentiam, id negatum, cur enim non poterunt esse animæ separatae?

INSTAT Idem. Cum probatum sit, spiritus creatos esse possibiles, & aliqua opera illos exigere ut causas connaturales, si quis eos neget existere, negare poterit solem existere: quia lux ista sine ullo creaturæ ministerio à solo Deo pendere posset. Constat etiam Deum se solo non facere, quod per creaturas facere potest.

RESPONDETUR. Non probari quod sint aliqua opera, quæ connaturaliter non nisi Angelos exigant tanquam causas, sed ad summum probatur quod motus cælorum exigit causam intelligentem, qualis poterit esse Deus, vel anima separata. Quod adfertur de Sole non convincit: Quia quando videmus posito aliquo ponit aliud, non posito non poni, & est proportio hujus ad illud, in ratione dependentiæ, bene inferimus, hoc quidem effectum, illud autem esse causam, & quia id habetur in luce respectu Solis, bene inferimus solem esse causam; lucem autem effectum; quem ipsum solem, cum sensu percipiamus, immerito negarémus existentiam illius. Sed motus cælorum, non est major connexio cum Angelis, quàm cum Deo, animabus separatis &c. positisque Angelis, non hoc ipso ponitur motus cælestis &c. ideo non habemus fundamentum inferendi ex motu cælorum, Angelorum existentiam. Quod autem assumitur, Deum non facere per se, quod facere potest per causas secundas: ad hoc rectè respondet Arriaga d. i. n. 2. quia scilicet de hoc est difficultas: An detur de facto talis causa secunda, à qua de facto, fiat ille motus? vel ad maximum verum est axioma de causa secunda habente specialem proportionem cum illo effectu; non habet autem

tem talem proportionem Angelus cum illo motu, ut excludat Deum, animas, à tali ratione causæ.

INSTAT 2. idem. Artificialis motus est à principio intelligente, at per Arist. omnis motus artificialis pro principio causæ habet circumferentiam; omnis autem huiusmodi motus fit per rectum; vestis spectat ad libram; quæ verò circumferentiam habet, referuntur ad circumferentiam, nisi ergo confundere velis motum artificialem cum naturali, necesse est, ut nullum omnino circumferentiam motum, quàm merè artificialem, & à principio intellectivo productum agnoscas.

RESPONDETUR. Bene dici potest, esse hunc motum & à principio intellectivo mediata, ratione scilicet talis & talis qualitatis impressæ productæ à Deo. Deinde quamvis de facto motus circumferentiarum sit motus artificialis, cur implicabit de possibili qualitas impressa, determinata ad motum non nisi circumferentiam, & æqualiter præsumendum?

INSTAT 3. Nulla facultas nisi intellectiva per Arist. in c. 1. quæst. mechan. est primò contrariorum effectuum productiva: Solus enim intellectus, utrumque complectens, potest eorum cognitionem dirigere; at in motu circumferentiarum, mirum in modum reperiuntur contrarietates motuum, eodem enim & unico motu corporis continui, dum una pars antrosum fertur, altera retrò fertur, idem motus circa axes tardissimus, in extrema parte spheræ velocissimus est, nec locum totalem mutans, dum movetur quiescere videtur.

RESPONDETUR. Transeat quòd motum circumferentialem non possit dirigere nisi natura intellectualis, cur eum non diriget anima separata? Deinde argum. multum probat; probat enim non esse possibilem qualitatem impressam gyrationis spheræ; hæc enim qualitas deberet facere motus duos contrarios, ut vult Objectio, cum illos facere non possit, ut assumitur. Probat etiam non posse dari motum rectum, nisi à facultate intellectiva: Quia hic semper si sit initium habet rationem acclivis & declivis, antrosum & retrorsum &c.

2. DEMONSTRATIO est petita ab Energumenis, dum tot idiomatibus loquuntur, tantum robur ostendunt, & loquuntur etiam, faciuntque mala, quæ in Deum ut causam principalem referri non possunt.

RESPONDETUR. Varietas idiomatis posset referri in species impressas consimiles eis, quas habuerunt Apostoli; cum eas Energumenis posset Deus ex altis consiliis infundere; posset referri in plures animas subintrantes: Posset referri quod anima separata, videns species linguarum in alijs animabus, similes sibi formet. Et Arist. Universaliter enuntiat in problemat. 1. q. 1. talia opera energumenorum posse à melancholia causari. Quod attinet ad robur,

cur non posset Deus augere illorum vires? Rursus cur non posset hoc referri in animas Gigantum subintrantes? Deinde vel sunt animæ ejusdem speciei, vel diversæ? Aut saltem majoris perfectionis substantialis? Pone de possibili alias animas specie vel substantialiter, ut voluit Scotus distinctas, subintrare, mirandaque illa facere. Si autem sunt ejusdem rationis hoc præstabunt in robore, quod præstant animæ Gigantum. Quod attinet ad præcisam portationem ponderum, puro animam non minus posse portare, quàm diabolus aliquem; nam uterque est spiritus, nec gravatur corporalibus. Quare autem illæ animæ separatæ, plus facere possint, si subintrent energumenum, quàm potuerint conjunctæ? In id principium referri debet, quia conjunctæ substantialiter, dependent in operando à corpore, hinc robur illarum restringitur qualitate corporis. Quia verò animæ illæ subintrantes non unirentur substantialiter, nec producerent illa opera vitali modo, fit ut non sit principium restrictivum roboris animarum, adeoque plus facere poterunt. Opera mala & dicta energumenorum, quòd non possint referri in Deum; Concedimus interim: Nam si potest Deus habitum vitii & erroris producere, cur non & causare illa opera? Cum careant malitiâ, carendo libertate? Sed poterunt illa opera referri in animas separatas malas, in turbationem phantasmatum, & humorum, cum constet in talibus circumstantiis, interdum etiam probos viros, ineptire.

PROBANT aliqui existentiam Angelorum ex eo, quòd serpens locutus sit Evæ; Id autem non posse referri in aliud, quàm in angelum malum. Sed id non convincit. Fide enim novimus, non demonstramus illam locutionem, hic autem agitur de demonstratione. Quid si fecisset id Deus extraordinario concursu consimili ei, quem exhibuit maleficis in Ægypto, antagonists Moylis? Quid si retulisset id Eva in animam sub initium mundi creatam? Quid si retulisset in animam separatam, præcipue cum demonstraret sibi Eva, non implicare contradictionem mortem, & eum non habuerit demonstrationem, extra Paradisum nullos esse homines.

3. DEMONSTRATIO est petita ex complemento universi. Sed de hac alias. Demonstratio petita exinde. Quòd Deus creavit mundum, ut ea propter laudetur, laude, ex actu comprehensivo mundi projecta non convincit. Tum quia liberum fuit Deo, creato mundo, creare creaturas intellectuales vel non, & quod crearet, non est argumentum, nisi ab experientia, quæ, nulla de existentia Angelorum. Tum quia anima separata potest comprehendere universum, ut noscitur ex materia de comprehensione. Dicere autem quòd anima separata, vix plus aliquid intelligat, quod non intellexerit

R. P.
MŁOD
TOWSKI
m. d. et Z.
VI

conjuncta, est dictum contra communem persuasionem, nec erit ex eo anima unita in statu violento: Non est enim status violentus, ad quem essentialiter ordinatur anima, ordinatur autem ut uniatur corpori & in corpore eliciat operationes dependentes à corpore, adeoque impediens comprehensionem universi. Denique cur non sufficiat saltem, elevari animam ad istam comprehensionem. Tum quia allata ratio potius est congruentia, nec enim apparet, quod sit demonstratio, ut inquit Aristoteles Propter quid, vel Quia. Vide infra. Quæ solent adferri ad probandum, quod de facto non existant Angeli, non convincunt: Nam quamvis dicatur homo formatus ad imaginem Dei, non sequitur per hoc negari, quod in suo ordine etiam Angeli sint imago Dei. Creatio illorum licet clare non sit in Genesi expressa: Nam rudi populo & ad idololatriam propenso fortassis id non expediebat propalari. Per multos tamen PP. significatur implicite in generatione cælorum, cum sint incolæ cæli. Et quamvis homo ex ordine sensibilium sit quid perfectissimum, non excludit entia perfectiora spiritualia.

Quamvis autem existentia Angelorum demonstrari non possit, non sequitur ex hoc jam illos non existere: Multa enim non demonstramus quæ existunt: Ut videre est in qualitatibus occultis, virtutibus corporum, compositione continui &c. Et quamvis quod intelligi non potest, existere non possit, sufficit ut à perfectissimo intellectu intelligatur, à nobis in statu separationis, & nunc saltem per species alienas.

QUÆSTIO II.

An Angeli sunt corporei?

Olim etiam Catholici DD. censuerunt, Angelos esse corporeos. Simpliciter corporeos docuit Hilarius, Elias in or. i. Nazian. Cassianus, Macarius Senior. Joan. Thessalon. Faustus & alii, quos refert Franc. Lugo hic d. i. c. i. n. 3. Suar. l. i. c. 5. à n. 4. Alii tenuerunt illos esse spiritus cum tenuissimis corporibus, ut Origenes, Basil. Aug. l. 83. quæst. q. 47. Et 3. de Trin. c. 10. nec id retractavit. Rupertus & Bern. L. i. De Consid. c. 4. non audent decidere pro illorum incorporeitate, quibus accessit Cajet. in c. 2. ep. ad Eph. Adde illi Caranzam, Canum, Sixtum Senensem. Unde Suar. hoc docentes, non damnant erroris contra fidem. Sed cum communi

DICENDUM est. *Angelos non esse corporeos.* Ratio. Tum quia appellantur à S. Script. Spiritus. Tum quia attribuuntur illis actiones, quæ non sunt propriæ corporum: Ut visio faciei Patris, peccare, & similia. Quod autem absolute careant corpore. Ratio, quia in S. Script. constanter & sine addito semper appellantur spiri-

tus, non appellarentur autem, si essent compositi ex corpore, unde & homines quamvis habeant animam spirituales propter compositionem cum corpore, non appellantur constanter spiritus. Vide Apoc. c. i. v. 4. c. 5. v. 6. Matth. 10. Vocantur *Spiritus immundi*. Lucæ 10. *Spiritus subijciuntur nobis. Administratorii Spiritus*, ad Hebr. i. Tum quia si Angeli constarent corporibus quibuscunque non recte opponerentur corporibus, opponuntur autem, nam Paul. ait: *Non est nobis colluctatio adversus carnem sed adversus spiritualia nequitia.* Idem etiam docet Later. sub Innoc. III. Quod etiam refertur in capite *Firmiter* de summa Trin. *simul ab initio temporis utramq; de nihilo condidit creaturam spiritualem & corporalem, Angelicam videl. & mundanam, & deinde humanam quasi communem ex spiritu & corpore constitutam.* Ubi ly *spirituale* restringitur ad Angelicum. Locus iste ex hoc urgetur: Quia ab initio illius dicitur, *Firmiter credimus.* Unde debet ad omnia contenta referri; aliàs daretur hæreticis ansa dicendi, quod post definitiones hoc quidem sit Articulus fidei, non illud: Et si voluisset Concil. non nisi hoc definire, quod in tempore sint omnia producta, clariùs dixisset omnes creaturas ab initio temporis fuisse creatas: Et si hic locus simpliciter accipi possit etiam accipi debet. Patres qui in oppositum citantur, dicit Martinon, locutos non ex traditione Majorum, sed ex Platonica Philosophia.

DICES 1. In 7. Syn. Act. 5. refertur de Jean. Episc. Thessal. quod probavit per Epistolam, Angelos esse pingendos, non Deum, sunt enim corporei, acclamavit Concil. *Etiam Domine.*

RESPONDETUR ex Joan. à S. Thoma Disp. 19. art. i. n. 19. ly: *Etiam Domine*, non refertur ad Epist. lectam longiusculam, sed ad compendium illius, quod fecit Tarassius Patriarcha his verbis, ostendit Pater quod & Angelos pingi oporteat, quando circumscribi possunt, & sicut homines apparuerint, quæ verba nihil sinistri continent, acclamatumque est illis; *Etiam Domine.*

DICES 2. cum Cajet. Datur in rerum natura vegetativum sine sensitivo, sensitivum sine motu progressivo, intellectivum absque motivo secundum locum; Ergo etiam debet dari intellectivum sine sensu, cum solo motu progressivo, quales essent mali dæmones, præditi corporibus aëreis.

RESPONDETUR. Inprimis Martinon dicit, non esse necesse dari omnes gradus possibiles. Rainaudus dicit, probare multum argumentum, nempe quod dari debeat sensitivum sine vegetativo. Catharinus etiam docet apud eundem n. 60. Falsum esse dari intellectivum sine motivo secundum locum. Sed de hoc Argum. mox inferius.

DIFFI-